

ÖĞRENCİ

ADI:
SOYADI:
SINIFI:NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2023-2024 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 11. SINIFLAR
1. DÖNEM 2. YAZILI CEVAP ANAHTARI

Okulunuzun Adı

.....
.....
.....

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak

Sular sarardı yüzün perde perde solmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta

Eğilmiş arza kanar muttasıl kanar güller
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller
Sular mı yandı neden tunca benziyor mermer

Bu bir lisân-ı hafidir ki ruha dolmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta

Ahmet Haşim

1, 2, 3 ve 4. soruları yukarıdaki şiire göre cevaplayınız.

A.1.3. Şiirde ahengi sağlayan özellikleri/unsurları belirler.

1. Şiirde ahengi sağlayan unsurları belirleyiniz. (5 x 2 =20 puan)

Nazım birimi	bent
Ölçü	aruz ölçüsü
Uyak	zengin kafiye/ tam kafiye
Uyak şeması	abbcc dddcc
Tema	ölüm

A.1.4. Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü tespit eder.

2. Şiirin nazım biçimini yazınız. (10 puan)

Serbest nazım

A.1.9. Şiiri yorumlar.

3. “Merdiven” kelimesi şiirde neyi sembolize etmektedir, yorumlayınız. (10 puan)

“Merdiven” sözü insan ömrünü sembolize etmektedir. İnsan ömrü tıpkı çıkılan bir merdivene benzetilmiş olup yavaş yavaş zamanın geçmesi istenmiştir.

A.1. 8. Şiirde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

4. Sembolizm akımının şiire nasıl yansıdığını dört madde ile açıklayınız. (10 puan)

Şiirin genelinde müzikal bir hava anlam ve renk bakımından birbirini çağrıştıran kelimelerin art arda kullanılmasıyla sağlanmıştır. (3 puan)

Şiirde kapalı bir üslup vardır; ölüm teması işlenmesine rağmen, ölümle ilgili bir tek sözcük bile kullanılmamış ve imgelemlerle hissettirilmesi sağlanmıştır. (3 puan)

Şiirin tamamında akşam vakti resmedilmiştir. Şiirin başından sonuna kadar tek renk kıvılcıktır. (2 puan)

“Merdiven” şiirinde baştan sona kadar imge değeri vardır. Şiirdeki sözcükler, gerçek anlamı dışında başka kavramları çağrıştıracak biçimde kullanılmıştır. (2 puan)

A.1. 11. Türün/biçimin ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

Millî duyguları herkesin kolayca anlayabileceği bir dille ifade ettiği şiirleri devrin edebiyat çevrelerinde büyük ilgi gördü. 17 Aralık 1914'te “Türkler'in ilk büyük millî şairi” tanıtımıyla Türk Ocağı tarafından adına büyük bir tören düzenlendi. Şiirleri, Türk edebiyatında milliyetçilik hareketinin bir nevi başlangıcı olarak kabul edildi. Teknik ve estetik bakımdan pek güçlü sayılmayan bu şiirler gerek halkın zevk anlayışına hitap etmesi gerekse halk hayatının bazı sahnelerini onların anlayabileceği bir dil ve üslûpla ifade etmesi dolayısıyla sade Türkçe ve hece vezniyle yazılmış şiirde öncü kabul edilmektedir. Cumhuriyet'ten sonraki yıllarda ortaya çıkan memleketçi edebiyatın oluşmasına da ön ayak olmuştur. Eserlerinde Türkçülük, milliyetçilik, memleketçilik, halkçılık ve Cumhuriyet'ten sonraki yıllarda inkılâpçılık unsurları asıl ağırlığı teşkil eder. Eserlerinden bazıları:Türkçe Şiirler, Türk Sazı, Ey Türk Uyan!, Ordunun Destanı, Turan'a Doğru, Zafer Yolunda...

5. Bu parçada söz edilen yazar kimdir? (10 puan)

Mehmet Emin Yurdakul

A.1.12. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

6. Aşağıda verilen cümleleri ögelerine ayırınız. (4 x 5 = 20)

Yanımıza yarın akşam saatlerinde gelecekmiş.	Yanımıza (dolaylı tümleş) / yarın akşam saatlerinde (zarf tümleci) / gelecekmiş.(yüklem)
Sokakta, hızla yürüyen adamı görünce bir şeyler olduğunu anladı.	Sokakta,(dolaylı tümleş) / hızla yürüyen adamı görünce (zarf tümleci) / bir şeyler olduğunu (nesne) anladı. (yüklem)
Yıllardır düşlediği seyahate çıkacak olmanın heyecanını yaşıyor.	Yıllardır düşlediği seyahate çıkacak olmanın heyecanını (nesne) / yaşıyor. (yüklem)
Gelenler arasında dikkati çeken yaşlı, uzun boylu bir ihtiyardı.	Gelenler arasında dikkati çeken yaşlı, uzun boylu bir ihtiyardı. (yüklem)

A.1.12. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

7. Aşağıdaki cümlelerde yer alan yazım yanlışlarını düzelterek yanlarına yazınız. (10 puan)

Türk Dil Kurumu'nun başkanı bu hafta yapılan seçimle değişecek.	Türk Dil Kurumunun başkanı bu hafta yapılan seçimle değişecek. (3 puan)
Sabah 08.15'de kalkan vapura yetişmeye çalış.	Sabah 08.15 de kalkan vapura yetişmeye çalış.(3 puan)
Öğretmenimiz bu hafta “Savaş Ve Barış” romanını okuyacağımızı söyledi.	Öğretmenimiz bu hafta “Savaş ve Barış” romanını okuyacağımızı söyledi. (2 puan)
Türkçe'nin tarihi gelişimi üzerine birçok kitap yazıldı.	Türkçenin tarihi gelişimi üzerine birçok kitap yazıldı. (2 puan)

- A.2. 3. Metnin tema ve konusunu belirler.
- A.2. 4. Metindeki çatışmaları belirler.
- A.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler.
- A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.
- A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.
- A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

...

Kasabaya yeni bir yazı işleri müdürü tayin edilir. Adı Agâh olan yeni yazı işleri müdürü, kasabaya geldiği ilk gün dairede ikinci vakti kimsenin olmamasına çok şaşırır. Öğle vakti, dairedeki herkes şakalar yaparak şen şakrak sahile inmektedir. Agâh Bey bütün bunlara çok şaşırır. Kendisi idealist bir kişidir. Mülkiyeden çıktıktan sonra Avrupa'ya kaçmış, İstanbul'a gelince 4 ay boyunca nezarete alınmış, daha sonra da Anadolu'ya bu işe atanmıştır. Bu memuriyetle kendini göstermeye, bu köyü düzeltmeye karar vermiştir. Sürekli çalışacaktır. Fakat kasabadaki herkes aksine tembel, miskin ve eğlence düşkündür. Mutasarrıf ona ilk gün, rahatına bakmasını söylemiştir. Evkaf Memuru daha da ileri giderek, eğlenmesi için tüm imkânları önüne sürebileceğini ima etmiştir. Önceleri bütün bu tekliflere direnmiş, köyde tek başına kalmasına rağmen eğlencelere katılmamıştır. Sıkıntıdan boğulmakta, dairede kimse olmadığı için çalışmamaktadır. Hiçbir idealini gerçekleştiremeyeceğini anlamaya başlar.

...

Bir gün, muhasebeci dayatır, illaki şeftali bahçelerine gelmesini ister. İkinciüzeri, bir merkebe binerler; İğde, böğürtlen, şeftali ağaçları ile süslü, su sesleri içindeki bahçelere giderler. Sürekli yiyip içerler. Çok eğlenirler. Ertesi günü çok yorgun olduğu için Agâh Bey işe girmez. Fakat daha sonraki saatlerde yine şeftali bahçelerine gider, eğlenir, havuzda yüzer. Agâh Bey, artık tüm eğlencelere katılmaktadır. Diğer memurlar gibi o da bir merkep almıştır, sahile daha kolay inmek için. Agâh Bey artık hiç çalışmak istememekte, eğlencelerden daireye gidecek vakit bulamamaktadır. Kasabaya geldiği ilk günkü yalnızlığını, çalışma aşkını düşündükçe kendine gülmekte ve 'Toyluk işte.' demektedir.

...

8. Yukarıdaki metnin yapı unsurlarını inceleyiniz. (10 puan)

Yer: Kasaba, sahil, şeftali bahçeleri, daire (4 x 0,5 = 2 puan)

Zaman: Öğle vakti, ikinci vakti, ertesi gün, Anadolu (4 x 0,5 = 2 puan)

Kişiler: Agâh Bey, Mutasarrıf, Evkaf Memuru, Muhasebeci (4 x 0,5 = 2 puan)

Olay örgüsü: Kasabaya yeni atanan Agah Bey idealist bir memur olmak için başlarda çok çaba sarf eder ancak köyde yalnız kalmaya başlayınca ve canı da sıkılmaya başlayınca diğer memurlara ayak uydurur. O da artık şeftali bahçelerindeki eğlencelere her gün katılmaya başlar. Eski idealist günlerini ise toyluk diyerek unutmak ister. (4 puan)